

РІШЕННЯ № 254

Про затвердження роз'яснення щодо можливості представництва юридичної особи адвокатом, який працює в ній за трудовим договором

«16» листопада 2017 року

м. Київ

Рада адвокатів України, керуючись статтями 26, 43, 44, 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо можливості представництва юридичної особи адвокатом, який працює в ній за трудовим договором, що додається.
2. Додатково роз'яснити, що встановлення наявності або відсутності в діях осіб порушень законодавства про запобігання корупції в конкретній ситуації не відноситься до компетенції Ради адвокатів України в контексті повноважень, встановлених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Положенням про Раду адвокатів України, затвердженим Установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року (з наступними змінами).
3. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів та кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів, а також розмістити його на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

[підпис]

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

[підпис]

П.М. Гречківський

***Щодо можливості представництва
юридичної особи адвокатом, який
працює в ній за трудовим договором***

Рада адвокатів України, розглянувши звернення заступника голови Державної служби зайнятості (Центральний апарат) Р.В. Криган від 12 вересня 2017 року № 33/04/5030-17 про надання роз'яснення щодо можливості адвоката працювати у державній установі за трудовим наймом, виконувати роботу за сумісництвом/суміщенням, представляти інтереси державної установи в судах в якості адвоката, а також введення до штатного розпису державної установи посади «адвокат», а також звернення т.в.о. начальника Служби автомобільних доріг у Львівській області Яблонського Ю.В. від 25 вересня 2017 року № 17-6195/01-04 щодо можливості укладення цивільно-правових угод з юристами, які є штатними працівниками Служби, для представлення інтересів у судах в якості адвокатів, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України за результатами доопрацювання запропонованого проекту рішення, в межах законодавчо встановлених повноважень роз'яснює наступне.

Відповідно до статті 131² Конституції України для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення.

Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Згідно з підпунктом 11 пункту 16¹ Перехідних положень Конституції України представництво відповідно до пункту 3 частини першої статті 131¹ та статті 131² цієї Конституції виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції здійснюється з 1 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року; у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року. Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно прокурорами або адвокатами здійснюється з 1 січня 2020 року.

Представництво в суді у провадженнях, розпочатих до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», здійснюється за правилами, які діяли до набрання ним чинності,

– до ухвалення у відповідних справах остаточних судових рішень, які не підлягають оскарженню.

У порядку роз'яснення порушених у зверненні питань Рада адвокатів України зазначає, що частиною 1 статті 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги.

Відповідно до пункту 4 частини 1 статті 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» договір про надання правової допомоги – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

Зміст договору про надання правової допомоги не може суперечити Конституції України та законам України, інтересам держави і суспільства, його моральним засадам, присязі адвоката України та правилам адвокатської етики.

Надання правової допомоги, зокрема, здійснення представництва інтересів юридичної особи в судах особою, яка має свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та процесуальних законів.

Адвокат має право поєднувати адвокатську діяльність із трудовими відносинами, якщо вони не стосуються випадків, зазначених у частині першій статті 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Чинні нормативні документи, що регулюють адвокатську діяльність в Україні, в тому числі акти Ради адвокатів України, не містять будь-яких інших заборон для адвокатів щодо форм реалізації права на працю.

У відповідності з частиною 3 статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання.

Фундаментальним принципом здійснення адвокатської діяльності є незалежність інституту адвокатури та кожного адвоката (статті 1, 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).

Незалежність адвокатської діяльності забезпечується на законодавчому (національному і міжнародному) та практичному рівнях недопущенням будь-якого втручання, переслідування, насильства стосовно адвоката з боку держави, суспільства, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб.

З огляду на зазначене, введення до штатного розпису посади «адвокат» можливе лише у адвокатському бюро та адвокатському об'єднанні, або у адвоката, як визначених законом формах здійснення адвокатської діяльності, а здійснення адвокатом адвокатської діяльності в межах виконання ним трудових обов'язків у державній установі чи іншому суб'єкті (окрім

визначених законом форм здійснення адвокатської діяльності) суперечить чинному законодавству та принципам здійснення адвокатської діяльності і є недопустимим.

Адвокат може представляти юридичну особу, з якою він перебуває у трудових відносинах, за умови укладення з такою юридичною особою договору про правову допомогу з дотриманням усіх вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в тому числі й щодо конфлікту інтересів.

Укладення юридичною особою договору про правову допомогу зі своїм штатним працівником, який одночасно є адвокатом, не суперечить чинному законодавству України і є можливим виключно з дотриманням вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та в залежності від правового статусу клієнта за договором про надання правової допомоги - законодавства про публічні закупівлі та законодавства у сфері запобігання корупції.

Що стосується документів, які підтверджують повноваження адвоката на представництво інтересів в суді, то відповідні вимоги встановлені процесуальним законодавством, однак в будь-якому випадку представництво інтересів клієнта адвокатом в суді на підставі трудового договору (контракту) суперечить чинному законодавству.
